

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Controversias e imaxes na educación nunha sociedade multicultural		Código	652439007
Titulación	Mestrado Universitario en Innovación, Orientación e Avaliación Educativa			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán/Inglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado		Correo electrónico		
Web				
Descrición xeral	<p>A nova sociedade multicultural ten moita relevancia nestes momentos, e unha gran influencia e proxección no mundo da educación, aínda máis, cómo a nova sociedade multicultural se construe cunha valoración e visión nos medios de comunicación de masas, os MASS-MEDIA. Neste sentido xoga un papel fundamental a análise destes discursos mediáticos e multiculturales, e a necesidade da construción de discursos alternativos a esta nova realidade mediática e multicultural. Para todo profesional da educación resulta imprescindible poder facer estas análises calquera que sexa o seu ámbito de traballo. Se require unha visión da educación con unha perspectiva multicultural de todas as culturas que están a convivir nestes momentos no mundo da educación, e facilitar o ámbito educativo como espazo de intercambio e lugar de encontro e diálogo entre as diferentes culturas, sexan estas cales foran, pero sempre dende o respecto dos dereitos humanos como cultura compartida e de convivencia. Este novo espazo de diálogo resulta sempre controvertido, pero debe ser construído no mundo da educación.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	Ser capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos críticos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A8	Ser capaz de fomentar, en contextos académicos e profesionais, o avance tecnolóxico, social ou cultural dentro dunha sociedade baseada no coñecemento, a innovación nos procesos educativos, a avaliación e o cambio.
A14	Utilizar de maneira creativa as novas tecnoloxías para optimizar os procesos de ensino-aprendizaxe e orientación profesional, e deseñar sistemas para educación con base en Internet.
A17	Xerar coñecementos e capacidades científicas para elaborar proxectos de innovación educativa que incrementen a xustiza social nos ámbitos do xénero, a multiculturalidade, a discapacidade, a clase social e a identidade asociada a calquera característica humana.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B4	Traballar de forma colaborativa.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

Resultados da aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título	
<p>Ser capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos críticos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.</p>	AI2	

Ser capaz de fomentar, en contextos académicos e profesionais, o avance tecnolóxico, social ou cultural dentro dunha sociedade baseada no coñecemento, a innovación nos procesos educativos, a avaliación e o cambio.	AI7		
Utilizar de maneira creativa as novas tecnoloxías para optimizar os procesos de ensino-aprendizaxe e orientación profesional, e deseñar sistemas para educación con base en Internet.	AI13		
Xerar coñecementos e capacidades científicas para elaborar proxectos de innovación educativa que incrementen a xustiza social nos ámbitos do xénero, a multiculturalidade, a discapacidade, a clase social e a identidade asociada a calquera característica humana.	AI16		
Capacidade de análise e síntese.		BI1	
Traballar de forma colaborativa.		BI4	
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			CM3
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			CM4

Contidos	
Temas	Subtemas
Educación Multicultural	Cultura, caracterización y calificativos ¿Somos una sociedad Multicultural? Educación Multicultural vs. Educación Intercultural Modelos de educación Multicultural Educación Multicultural e intercultural en la escuela
Racismos y nuevas formas de racismo	Nuevas formas de racismo Racismo en los medios de comunicación Observatorio sobre el racismo
Educación Multicultural y los medios de comunicación	La sociedad multicultural en los medios de comunicación Análisis crítico del discurso Cine y multiculturalidad Representación de la otredad en los medios.
Investigación en Educación Multicultural	Investigación en educación Multicultural

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais		1	0	1
Aprendizaxe colaborativa		6	15	21
Análise de fontes documentais		2	8	10
Sesión maxistral		5	5	10
Lecturas		1	9	10
Investigación (Proxecto de investigación)		3	15	18
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos saberes previos do alumnado. Este procedemento se articulará en base a entrevistas e exposición por parte do alumnado cales son os seus coñecementos e apreciación se somos ou non unha sociedade multicultural. E cales son a súas experiencias nesta sociedade multicultural.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo. Lecturas compartidas de documentos e postos en común coa técnica do "ropecabezas".
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico. Utilizarei de maneira fundamental material multimedia como fontes documentais: películas, anuncios publicitarios, documentais, etc. e material de prensa gráfica escrita ou en rede.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como "conferencia", "método expositivo" ou "lección maxistral". Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia. Algún contido importante da materia se transmitirá ao alumnado para facer un coloquio e unhas preguntas acordadas coa temática tratada.
Lecturas	Lecturas dos libros e documentos máis importantes desta materia para o seu posterior debate na aula. Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización nos contidos traballados.
Investigación (Proxecto de investigación)	De acordo co profesor, a realización dun Proxecto de investigación sobre os tema acordados. É un proceso de ensinanza orientado á aprendizaxe do alumnado mediante a realización de actividades de carácter práctico a través das que se propoñen situacións que requiren ao estudante identificar un problema obxecto de estudo, formulalo con precisión, desenvolver os procedementos pertinentes, interpretar os resultados e sacar as conclusións oportunas do traballo realizado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	La realización de la atención persoanlizada se realizará con un seguimiento individual del trabajo de investigación y las lecturas de cada alumno.
Análise de fontes documentais	En relación al trabajo de investigación, el seguimiento y la atención personalizada será mediante la presentación de un guión del proyecto de trabajo, así como las fuentes documentales desarrolladas, por parte del alumnado, además de hacer un asesoramiento de otras posibles fuentes documentales para trabajar en el proyectos de investigación y la propuesta educativa.
Investigación (Proxecto de investigación)	En relación con el aprendizaje colaborativo, se realizará mediante la explicación del procedimiento y un acuerdo detallado de cuales serán las claves y el modelo de realización del aprendizaje colaborativo para su posterior trabajo en el grupo.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Aprendizaxe colaborativa		Participación e boa realización das tarefas acordadas no grupo para o desenvolvemento da aprendizaxe colaborativa	30

Análise de fontes documentais		Presentación dunha recensión valorativa dalguna fonte documental cos criterios acordados	20
Investigación (Proxecto de investigación)		Realización do traballo de investigación e a súa correspondente presentación por escrito do material acadado.	50

Observacións avaliación

Terase en conta a asistencia e a participación nas sesións de aula, con un seguimento específico para as tarefas que se desenvolvan dentro da aula

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>BUENO, J. J. (1998, b) Controversias en torno a la Educación Multicultural. Heuresis. Revista Electrónica de Investigación Curricular y Educativa, 2, vol. I. http://www.uca.es/HEURESIS/heuresis98/v1n2-3.htm. BUENO, J.J. (2008) Nuevos retos, nuevas perspectivas para la educación multicultural. Revista de educación inclusiva, nº 1, págs. 59-76. BUENO, J.J. (2008) New racisms in Spanish society. En CAMERON McCARTHY y CATHRYN TEASLEY (Edited): TRANSNATIONAL PERSPECTIVES ON CULTURE, POLICY AND EDUCATION. Redirecting Cultural Studies in Neoliberal Times. New York: Peter Lang Publishing, págs. 277-292. DADZIE, Stella. Herramientas contra el racismo en las aulas. Madrid. Morata, 2004. GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education. Volume 5: Students and Student Learning. Routledge. GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education. Volume 6: Teachers and Teacher Education. Routledge. KINCHELOE, J. y STEINBERG, S. (1999) Repensar el multiculturalismo. Barcelona: Octaedro. (Prólogo: Mary Nash). Multiculturalismo Crítico Teórico. McCARTHY, C. (1993) Racismo y Curriculum, Madrid: Morata. Asincronismo. SOHAT, E. y STAM, R. (2002) Multiculturalismo, cine y medios de comunicación. Barcelona: Paidós. SUÁREZ-OROZCO, Carola y SUÁREZ-OROZCO, Marcelo. La infancia de la inmigración. Madrid. Morata. 2003. VAN DIJK, Teun. (2003) Dominación étnica y racismo discursivo en España y América Latina. Barcelona. Gedisa.</p>
----------------------------	---

Bibliografía complementaria	<p>- PERCEVAL, J.M. (2013). El racismo y la xenofobia. Excluir al diferente.. Madrid: Cátedra</p> <p>- MUGAK (2013). CIE. Revista MUGAK</p> <p>ABENOZA GUARDIOLA, R. (2004) Identidades e inmigración: orientaciones psicopedagógicas. Madrid: Catarata/MEC.AGUADO, Teresa (2003) Pedagogía intercultural. Madrid. McGrawhillAGUADO, Teresa (GRUPO INTER (2007). Racismo, qué es y cómo se afronta. Madrid. Person-Prentice HallANSÓ, DOZ, R. (2007) Tejiendo la interculturalidad. Actividades creativas para el aula. Madrid: Catarata/MEC.BARÁIBAR LÓPEZ, J.M. (2005) Inmigración, familias y escuelas en educación infantil. Madrid: Catarata/MEC.BARTOLOMÉ, Margarita (Coordinadora) (2002) Identidad y ciudadanía. Un reto a la educación intercultural. Madrid . Narcea.BUENO, J. J. (1998, b) Controversias en torno a la Educación Multicultural. Heuresis. Revista Electrónica de Investigación Curricular y Educativa, 2, vol. I.http://www.uca.es/HEURESIS/heuresis98/v1n2-3.htm.BUENO, J.J. (2002) La extraña ambigüedad de la Educación Multicultural. Kirikiki, Cooperación educativa, nº 65 (Junio-Agosto), págs. 23-33BUENO, J.J. (2008) New racisms in Spanish society. En CAMERON McCARTHY y CATHRYN TEASLEY (Edited): TRANSNATIONAL PERSPECTIVES ON CULTURE, POLICY AND EDUCATION. Redirecting Cultural Studies in Neoliberal Times. New York: Peter Lang Publishing, págs. 277-292. CALVO BUEZAS, T. (2000) Inmigración y racismo. Así sienten los jóvenes del s. XXI. Madrid: Cauce Editorial.COBO, R. (Ed.) (2006) Interculturalidad, feminismo y educación. Madrid: Catarata/MEC.DADZIE, Stella. Herramientas contra el racismo en las aulas. Madrid. Morata, 2004.DÍAZ AGUADO, María José (2003) Educación intercultural y aprendizaje cooperativo. Madrid. Pirámide.GÓMEZ LARA, J. (Ed.)-COLECTIVO AMANI (2004) La escuela intercultural: regulación de conflictos en contextos multiculturales. Madrid: Catarata/MEC.GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education Volume 1: Conceptual Frameworks and Curricular Content. Routledge.GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education .Volume 2: Foundations and Stratifications. Routledge.GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education. Volume 3: Instruction and Assessment. Routledge.GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education. Volume 4: Policy and Governance. Routledge.GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education. Volume 5: Students and Student Learning. Routledge.GRANT, Carl A. and CHAPMAN, Thandeka K. (Edited.) (2008) History of Multicultural Education. Volume 6: Teachers and Teacher Education. Routledge.JORDÁN, J.A.; BESALÚ, X.; BARTOLOMÉ, M.; AGUADO, T.; MORENO, C. y SANZ, M. (2004) La formación del profesorado en Educación Intercultural. Madrid: Catarata/MEC.KINCHELOE, J. y STEINBERG, S. (1999) Repensar el multiculturalismo. Barcelona: Octaedro. (Prólogo: Mary Nash). Multiculturalismo Crítico Teórico.McCARTHY, C. (1993)Racismo y Curriculum, Madrid: Morata. Asincronismo.RUIZ DE LOBERA, M. (2004) Metodología para la formación en educación intercultural. Madrid: Catarata/MEC.SOHAT, E. y STAM, R. (2002) Multiculturalismo, cine y medios de comunicación. Barcelona: Paidós.SUÁREZ-OROZCO, Carola y SUÁREZ-OROZCO, Marcelo. La infancia de la inmigración. Madrid. Morata. 2003.VAN DIJK, Teun. (2003) Dominación étnica y racismo discursivo en España y América Latina. Barcelona. Gedisa.VV. AA. (1998) La interculturalidad que viene. El diálogo necesario. Barcelona. Icaria-Antrazyt/Fundación Alfonso Comín.VV. AA. (2007) Informe anual 2007 sobre el racismo en el estado español. S.O.S. Racismo. Barcelona: Icaria.VV. AA. (2008) Informe anual 2008 sobre el racismo en el estado español. S.O.S. Racismo. Barcelona: Icaria.</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías